

Aleg 739

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany i uzupełnienia ustawy komasacyjnej i działowo-regulacyjnej.

Wysoki Sejmie!

W zeszłorocznym sprawozdaniu z 31. sierpnia 1909 l. 85840 w przedmiocie operacji agrarnych, przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wnioski c. k. ministeryjalnej komisji agrarnej na wprowadzenie do powyżej wymienionych ustaw agrarnych pewnych zmian i uzupełnień, dotyczących kwestyi zasadniczych jak i formalnych. Przedstawił też Wydział krajowy swoją opinię, jaką wyraził c. k. ministeryjalnej komisji agrarnej na proponowane zmiany.

C. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z 24. sierpnia b. r. l. 12424/pr. (LW. 103931) udzieliło Wydziałowi krajowemu projekty dwóch nowel do powołanych ustaw z proponowanymi zmianami odnośnych przepisów z wyrażeniem życzenia, by rzezone nowe przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi jako swoje własne wnioski.

I. Jedna z nowel odnosi się do poprawienia i *uzupełnienia ustawy komasacyjnej* przeważnie w kierunkach — już w powyżej powołanem sprawozdaniu do Wysokiego Sejmu omówionych, a nadto zawiera pewne dodatkowe postanowienia (§§ 11, 82, 96, 103 i 104), które przedtem nie były przedmiotem wzajemnego porozumienia z Wydziałem krajowym.

Zauważyć należy przedewszystkiem, iż w kwestyi najgłówniejszej mianowicie w sprawie wciągnięcia lasów do komasacji c. k. Ministerstwo rolnictwa wskutek uwag poczynionych przez Wydział krajowy odstąpiło od zamiaru zamieszczenia w noweli postanowień w tym kierunku.

O wyeliminowaniu z obecnej ustawy postanowień odnoszących się do głosowania uczestników nad planem komasacyjnym „za“ lub „przeciw“, a utrudniających dojście do skutku komasacji, była już mowa w zeszłorocznym sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie czynności agrarnych. Odpadają zatem §§ 62 i 97 do 103 włącznie.

Przechodząc do zmian i uzupełnień postanowień ustawy komasacyjnej, przedłożoną nowelą objętych, wyjaśnia Wydział krajowy poszczególne nowe przepisy, jak następuje:

Do § 11.

Ostatni ustęp tego paragrafu zostaje opuszczonym, gdyż w myśl § 4 ustawy z 21. kwietnia 1909 Nr. 131 Dz. p. p. wszelkie przeniesienia majątku i praw nabycia na podstawie planu komasacyjnego pozostają zwolnione od należytości prawnych bez ograniczenia czasu a zatem nietylko w ciągu lat 15 lecz zawsze, kiedy komasacya przyjdzie do skutku.

Do § 17.

Paragraf ten zostaje zmienionym tylko w niemieckim tłumaczeniu, w którym użyty niewłaściwie wyraz „Instruktion“ zastąpionym zostaje obecnie wyrazem „Instruierung“. W polskim tekście użyto wyrazu „dochodzenie“, który jest tu zupełnie odpowiednim. — Ponieważ Wysoki Sejm nie uchwała tłumaczenia niemieckiego, zatem Wydział krajowy godząc się na zmianę proponowaną przez Ministerstwo nie przedkłada co do § 17. żadnego wniosku do uchwalenia.

Do § 65.

Zmiana i uzupełnienie tego paragrafu, traktującego o możliwości dopuszczenia do komasacyi jest najistotniejszą i zasadniczą.

Sprawę tę omówił Wydział krajowy szczegółowo w zeszłorocznym sprawozdaniu o operacyach agrarnych, do którego się też celem uniknięcia powtarzania się, obecnie odwołuje.

Do § 67.

Zmiana tego postanowienia uzasadnioną jest zmianą § 65.

Do § 80.

Wobec uzupełnienia § 94 przez wprowadzenie postanowienia o prowizorycznym oddaniu ekwiwalentów należy zmienić § 80 w tym kierunku, iż przeciwko datom odnoszącym się do ocenienia całego gruntu, a wynikającym z planu bonitacyjnego i rejestru posiadania mają być wnoszone nie uwagi, co do których postępowanie i rozstrzygnięcie w tym stadium nie ma miejsca (§ 80 ustęp 2) lecz zarzuty. Między bowiem prowizorycznym oddaniem ekwiwalentów, a wyłożeniem planu komasacyjnego, według nabytego doświadczenia, upływa zazwyczaj dłuższy okres czasu. Wobec zatracenia zaś śladu dawnych parcel rebonitacya starych gruntów jest bardzo utrudnioną i prawie niemożliwą i dlatego powinny być zarzuty przeciwko klasyfikacyi gruntów już w tem stadium postępowania rozstrzygnięte w toku instancyi.

Do § 82.

Paragraf ten rzeczowo nie uległ zmianie, nadano mu tylko w pierwszym ustępie jaśniejszą stylizacyę pod względem wyznaczenia gruntów potrzebnych na wspólne urządzenia gospodarcze, podobnie jak to się stało w nowych ustawach komasacyjnych dla Styryi i Tyrolu.

Wniosek Wydziału krajowego, aby w razie potrzeby zajęcia gruntów gminnych na wspólne urządzenia gospodarcze, decydowała o tem Rada gminna za aprobatą samorządnych władz nadzorczych, został w całej pełni uwzględniony.

Do § 94.

Do paragrafu tego w ustępie czwartym włączonem zostało nowe, doniosłego znaczenia postanowienie, o prowizorycznym oddaniu i objęciu w posiadanie ekwiwalentów. Warunki, pod jakimi takie prowizoryum zaprowadzonem być może, mianowi-

cie, iż za zgodą takiej przynajmniej większości uczestników, jaka wymagana jest do sprowokowania postępowania komasacyjnego (§ 65), wskazał Wydział krajowy w swojej opinii, przedstawionej c. k. krajowej komisji agrarnej w odezwie z dnia 5. sierpnia 1909 l. 107284. Po myśli tej opinii zostało też postanowienie rzezzone skodyfikowane.

Ustanowiony w dawnym tekście termin 30-dniowy do przejrzenia wyłożonego planu komasacyjnego został skróconym do dni 14, zaś termin do wnoszenia zarzutów przeciwko planowi z 45 na 20 dni. Wyznaczenie krótszych terminów ma na celu przyspieszenie zatwierdzenia planu komasacyjnego i tem samem zapobieżenie zaniedbania w uprawie starych gruntów a skierowanie uprawy na ekwiwalenta.

Do § 95.

Do paragrafu tego wprowadzono dodatkowe postanowienie o wnoszeniu zarzutów przeciwko oceniu wartości cudzych gruntów tylko dla ochrony interesów uczestników.

Do § 96, 103 i 104.

Zmiana powołanych paragrafów jest wynikiem uchylecia postanowień o głosowaniu uczestników nad planem komasacyjnym.

Do § 122.

Do paragrafu tego wprowadzone zostaje nowe postanowienie, mocą którego komisarz miejscowy uprawnionym będzie po wysłuchaniu bezpośrednich uczestników i za zezwoleniem krajowej komisji agrarnej podejmować zaliczki a raczej zaciągać pożyczki w zakładach krajowych na cel wykonania wspólnych urządzeń gospodarczych. Uposażenie komisarza miejscowego w tę atrybucję ułatwi i umożliwi szybsze wykonanie tych urządzeń i tem samem przyspieszy zakończenie postępowania komasacyjnego. I przy tym paragrafie uwzględnią projekt ministeryalny poczynione przez Wydział krajowy uwagi.

Do § 123.

Skutkiem powyżej omówionego dodatkowego postanowienia do § 122 musiał być odpowiednio uzupełniony także § 123 traktujący o pierwszeństwie hipotecznem dla takich pożyczek.

II. Nowela do ustawy *działowo-regulacyjnej* obejmuje pod art. I. poprawki do dwóch paragrafów ustawy, gdyż zmiana w § 12 odnosząca się jedynie do niemieckiego tłumaczenia nie potrzebuje uchwały Wysokiego Sejmu. Następnie zawiera ta nowela pod artykułem II. całkiem nowe dodatkowe postanowienia, mające na celu wypełnić braki ustawy pod względem wskazówek do ułożenia planu regulacyjnego dla wspólnych pastwisk, przeprowadzenia koniecznych wspólnych urządzeń i ulepszeń, dalej pod względem umocnienia nadzoru władz politycznych nad zagospodarowaniem wspólności agrarnych, wreszcie pod względem zabezpieczenia praw udziałowych poszczególnych uczestników do majątku agrarnego, stanowiącego wspólną własność uczestników.

Zmiany §§ 53 i 104 objęte art. I. ustawy nie wymagają szczegółowego wyjaśnienia a rozszerzenie postanowień § 53 na wszystkie grunta trafia w intencję Wysokiego Sejmu wyraźnie zaznaczoną przy uchwaleniu ustawy działowo-regulacyjnej.

Postanowienia 12-tu paragrafów objętych pod art. II. ustawy zawierają w głównej mierze upoważnienia i wskazówki dla komisji krajowej odnoszące się do treści dokumentu regulacyjnego, którym po opuszczeniu na wniosek Wydziału krajowego

postanowień nie mających zastosowania w naszym kraju, nie można nic zarzucić pod względem gospodarczym. Wydział krajowy dodał tu jedynie w § 1 pod liczbą 8. że ograniczenia w pasaniu mogą się odnosić nie tylko do owiec i kóz, lecz także do świń i do gęsi.

Natomiast pod względem kompetencji władz nadzorczych zawierały propozycje rządowe postanowienia, na które Wydział krajowy nie mógł się zgodzić i które zostają w sprzeczności nie tylko z przepisami krajowych ustaw gminnych co do kompetencji władz autonomicznych w odniesieniu do dobra gminnego, lecz także z § 3. tej samej noweli, który w ostatnim ustępie wyraźnie orzeka, że „obowiązek nadzoru przekazany niniejszem władzom politycznym nie może w niczem naruszać prawa nadzoru przysługującego władzom autonomicznym“.

Zarząd majątkiem i dobrem gminnym należy do własnego zakresu działania gminy, a nadzór nad całością tegoż, tudzież w razie sporów wynikających z tytułu użytkowania należy do przełożonych władz nadzorczych w toku instancyj, zatem do Wydziału powiatowego i Wydziału krajowego. (§§ 27. lit. a), 30. lit. a) b) 37, 68 w brzmieniu ustawy z 4. lutego 1908 Nr. 58 Dz. ust. kr., 98, 99 i 101 ustawy z 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. u. kr. §§ 22. lit. a) 26., 74. w brzmieniu ustawy z 4. lutego 1908 Nr. 60 Dz. u. kr. 101. 102 i 104 ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr. wreszcie §§ 21. lit. a) 25, 69 w brzmieniu ustawy z 4. lutego 1908 Nr. 59 Dz. u. kr. 97, 98 i 100 ustawy z 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr.). Na podstawie powołanych właśnie co przepisów wykonywał i wykonuje Wydział powiatowy, a względnie Wydział krajowy nadzór i judykaturę w sprawach odnoszących się do całości i zarządu dobra gminnego jakoteż w sprawach użytkowania tegoż dobra, a orzeczenia trybunału administracyjnego uznają zawsze interpretację ustaw gminnych uzasadniającą tę kompetencję. Proponowane przez Ministerstwo do § 8. noweli postanowienie, że zezwolenie na oddzielenie praw udziałowych od posiadłości, do której były one dotąd przywiązane należy do politycznej władzy powiatowej nawet wtedy, jeśli chodzi o grunta stanowiące dobro gminne (a w tym ostatnim wypadku winna polityczna władza powiatowa jedynie porozumieć się z Wydziałem powiatowym) — zmieniłoby ten stan rzeczy wbrew zasadniczej intencji Ministerstwa, zawartej w cytowanym poprzednio drugim ustępie § 3. Odjętą zostałaby przez takie postanowienie kompetencja władz samorządnych do rozstrzygania i wydawania zarządzeń w sprawach, które dotąd bez żadnego ograniczenia do tych władz należały.

Wydział krajowy przedstawiając swoją opinię o projektowanych zmianach zastrzegł się w piśmie z 5. sierpnia 1909 l. 107.284

08 wystosowanem do c. k. krajowej komisji agrarnej wyraźnie przeciwko takiemu ukróceniu praw władz autonomicznych. Zastrzeżenie zostało jednakowoż uwzględnione tylko w § 3, natomiast w omawianym § 8 nałożono na władze polityczne tylko obowiązek, aby się przed wydaniem zezwolenia na odłączenie prawa udziałowego porozumiały z Wydziałem powiatowym.

Dodatek ten z przyczyn wyżej przytoczonych uważać należy za sprzeczny z powołanymi przepisami ustaw gminnych i dlatego niemożliwy do przyjęcia, a nadto za niewystarczający z tego powodu, iż nie przewiduje żadnego postanowienia na ten wypadek, gdyby Wydział powiatowy nie zgodził się na zamierzone odłączenie.

Rozstrzygnięcie więc o tem, czy jakieś prawo udziałowe w spółności agrarnej, stanowiącej dobro gminne, może być na żądanie strony od uprawnionej posiadłości oddzielonem lub nie — a to w okresie czasu przed wdrożeniem lub po zamknięciu postępowania działowo-regulacyjnego — należy pozostawić tym samym organom, które w myśl dotychczas obowiązujących przepisów są do tego powołane.

Odpowiednio do tego wyводу zmienia Wydział krajowy stylizację drugiego ustępu § 8. i zaleca ją Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia równie jak podyktowane tymi samymi względami zastrzeżenia w §§ 10 i 11 noweli.

Wydział krajowy równocześnie odnosi się do Prezydium c. k. krajowej komisji agrarnej z oznajmieniem, iż zmienił zasadniczo stylizację ustępu drugiego § 8. tudzież §§ 10 i 11 artykułu II. noweli do ustawy działowo-regulacyjnej z prośbą

o zakomunikowanie tej zmiany c. k. Ministerstwu rolnictwa i wyjednanie dla niej aprobaty c. k. Rządu.

Wydział krajowy przedkładając w załączeniu w mowie będące projekty alegat 1 i 2 wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. projekt noweli do ustawy z 9. grudnia 1889 Nr. 18 Dz. u. kr. z r. 1890 o komasacji gruntów rolnych i

II. projekt noweli do ustawy z 9. grudnia 1889 Nr. 20 Dz. u. kr. o dzielenia wspólnych gruntów i odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowaniu i zarządu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

Badeni w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia którą zmienioną zostaje ustawa z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 18. z r. 1900 o komasacyi gruntów rolnych.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, jak następuje:

Artykuł I.

§§. 62., 97., 98., 99., 100., 101. i 102. ustawy z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 18. z r. 1900 o komasacyi gruntów rolnych, zostają niniejszem uchylone. To samo tyczy się §§. 11., 17., 65., 67., 80., 82., 94., 95., 96., 103., 104., 122. i 123. tejsze ustawy, w miejsce których mają obowiązywać następujące postanowienia.

(Dawny tekst).

§. 11.

Prawa zabezpieczone na rzecz osób trzecich na gruncie przeznaczonym do zamiany, zostaną przeniesione na grunt przyznany w zamian (ekwiwalent) a to bez opłaty należytości prawnych, jeżeli przy przeniesieniu nie będzie wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego ani też zmiana w rozciągłości prawa.

Przeniesienia majątku lub nabycia praw na podstawie planu komasacyjnego wolne są od opłaty należytości w przeciagu

Projektowany tekst.

§. 11.

Prawa zabezpieczone na rzecz osób trzecich na gruncie przeznaczonym do zamiany, zostaną przeniesione na grunt przyznany w zamian (ekwiwalent) a to bez opłaty należytości prawnych, jeżeli przy przeniesieniu nie będzie wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego ani też zmiana w rozciągłości prawa.

Przeniesienia majątku lub nabycia praw na podstawie planu komasacyjnego wolne są od opłaty należytości (§. 4. ustawy

15-letniego okresu, licząc od dnia w którym siniejsza ustawa wejdzie w życie. (§. 4. ustawy państwowej).

państwowej i artykuł I. ustawy z 21. kwietnia 1909, Dz. p: p. Nr. 131).

§. 65.

Jeżeli przynajmniej połowa właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego (§§. 1. i 5.) zażąda komisarza miejscowego celem komasacji tych gruntów, również, jeżeli ustawa krajowa zarządzi komasację celem należytego wykonania nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni; wówczas Komisya krajowa ma wyznaczyć komisarza miejscowego do przedsięwzięcia prac przygotowawczych i do ułożenia planu komasacyjnego (§. 28. ustawy państwowej).

Jeżeli jednak między gruntami, które mają być wciągnięte do komasacji znajdują się grunta, będące dobrem gminnym, których podział według uchwały sejmowej (§. 7.) nie może nastąpić lub tylko częściowo może mieć miejsce i jeżeli przy badaniu wniosku na wdrożenie komasacji (§. 66.) okaże się, że za obszar mający pozostać wspólnym nie można wyszukać odpowiedniego ekwiwalentu w innym położeniu, zaś przyznanie ekwiwalentu w tem samym położeniu uczyni niepodobnem ułożenie planu komasacyjnego korzystnego pod względem gospodarczym, natenczas Komisya krajowa winna odmówić wdrożenia postępowania komasacyjnego.

§. 67.

Jeżeli się okaże, że prowokację wniosła mniej niż połowa właścicieli gruntów

§. 65.

Krajowa Komisya ustanowi komisarza miejscowego do przedsięwzięcia potrzebnych prac przygotowawczych i do ułożenia planu komasacyjnego:

1) jeżeli przynajmniej jedna trzecia część właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego (§§. 1. i 5.) zażąda wyznaczenia komisarza miejscowego celem komasacji tych gruntów i jeżeli czysty dochód katastralny owej części gruntów, należących do obszaru komasacyjnego, która jest własnością żądających komasacji, wynosi więcej aniżeli połowę czystego dochodu katastralnego gruntów całego obszaru komasacyjnego; albo

2) jeżeli przynajmniej połowa właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego (§§. 1. i 5.) zażąda komisarza miejscowego celem komasacji tych gruntów; albo

3) jeżeli ustawa krajowa zarządzi przeprowadzenie komasacji celem odpowiedniego wykonania nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni, krajowa Komisya odmówi wdrożenia postępowania komasacyjnego, jeżeli pomiędzy gruntami, zgłoszonymi do komasacji znajdują się takie; które stanowią dobro gminne i których podział po myśli uchwały sejmowej (§. 8.) wcale nie albo tylko w części przeprowadzonym być może, dalej, jeżeli się okaże przy badaniu wniosku na wdrożenie postępowania komasacyjnego (§. 66.), że dla obszaru, który ma pozostać wspólnym, nie można znaleźć w innym położeniu odpowiedniej części gruntu mającej się przyznać w zamian, a wyznaczenie ekwiwalentu w tem samym położeniu uczyniłoby niemożliwem ułożenie planu komasacyjnego pod względem gospodarczym korzystnego.

§. 67.

Jeżeli się okaże, że prowokację wniosła mniejsza niż oznaczona w §. 65. l. 1.

rolnych, należących do obszaru komasacyjnego, natenczas obowiązuje ona tych, którzy ją wnieśli, jeszcze przez dwa lata, licząc od dnia wniesienia, a to na wypadek, gdyby w ciągu tego czasu przez przystąpienie innych potrzebna połowa została osiągnięta.

§. 80.

Przeciwko datom odnoszącym się do oceny całego gruntu lub części tego gruntu, a wynikającym z planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, mogą uczestnicy komasacji wnieść uwagi u komisarza miejscowego. W razie ustnego zgłoszenia należy spisać protokół. Komisarz miejscowy jest obowiązany sprawdzić, czy te uwagi są uzasadnione i utrzymywać w ewidencji braki, jakie przy tej sposobności wykażą się istotnie w planie bonitacyjnym, celem sprostowania ich w dalszym postępowaniu.

Postępowanie w toku instancyj i rozstrzygnięcie co do tych uwag nie ma miejsca w tym stadium; stronom służy prawo wniesienia swych zażaleń, przy sposobności oznaczonej w §. 94. O tem prawie należy je pouczyć.

Przeciwko innym datom rejestru stanu posiadania, a w szczególności przeciwko zawartym w nim wymiarom powierzchni, mogą interesowani w komasacji wnieść zarzuty u komisarza miejscowego zarówno odnośnie do własnych, jak i do cudzych gruntów. Co do tych zarzutów należy przeprowadzić z stronami interesowanymi rozprawę, a jeżeli w kwestyi spornej, władza komasacyjna jest właściwą, nastąpi rozstrzygnięcie w toku instancyj.

Czas do wnoszenia uwag i zarzutów kończy się w ośm dni po upływie terminu do wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, dla tych zaś uczestników, którym ma się doręczyć wyciągi z rejestru stanu posiadania, w żadnym razie nie przed upływem dni 14 licząc od dnia doręczenia.

i 2. liczba właścicieli gruntów rolnych, należących do obszaru komasacyjnego, względnie, że czysty dochód katastralny z gruntów wnioskodawców nie osiąga wysokości w §. 65. l. 1. oznaczonej, wówczas obowiązuje ta prowokacja wnioskodawców, jeszcze przez jeden rok, licząc od dnia wniesienia prowokacji, a to na wypadek, gdyby w ciągu tego czasu przez przystąpienie innych wymagana wysokość czystego dochodu katastralnego została osiągnięta.

§. 80.

Przeciwko datom wynikającym z planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania a odnoszącym się do powierzchni lub do oceny wartości gruntu lub części tegoż jako też przeciwko innym datom rejestru stanu posiadania mogą interesowani w komasacji tak co do własnych jak i cudzych gruntów lub części tychże wnieść zarzuty u komisarza miejscowego. W razie ustnego zgłoszenia należy spisać protokół.

Termin do wniesienia kończy się ósmego dnia po upływie terminu do wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, dla tych jednak uczestników, którym ma się doręczyć wyciąg z rejestru stanu posiadania, w każdym razie nie przed upływem dni 14 licząc od dnia tegoż doręczenia.

Komisarz miejscowy rozstrzygnie o słuszności wniesionych zarzutów, w razie potrzeby po przesłuchaniu właściwych znawców.

Rozstrzygnięcie komisarza miejscowego należy podać do wiadomości w mowie będącym uczestnikiem albo w drodze pisemnej lub ustnie przy spisaniu protokołu.

Przeciwko rozstrzygnięciu komisarza miejscowego można się odwołać do krajowej komisji, która odwołanie załatwi ostatecznie.

Termin do odwołania wynosi dni 14, a rozpoczyna się od tego dnia, który następuje bezpośrednio po dniu podania do wiadomości rozstrzygnięcia komisarza miejscowego.

Jeżeli prawomocnym orzeczeniem zarządzone zostały jakie zmiany planu bonitacyjnego lub rejestru stanu posiadania, należy je z możliwym pospiechem przeprowadzić w dotyczących elaboratach, jakoteż w wyciągach z rejestru stanu posiadania, doręczonych uczestnikom.

Zarzuty przeciwko oszacowaniu gruntów w stadyum wyłożenia planu mogą wnosić uczestnicy tylko według postanowień §. 95 ust. 3.

§. 82.

Jeżeli powierzchnia dróg, rowów albo innych urządzeń, które odpadną wskutek komasacji jest większą, niżeli powierzchnia, jakiej potrzeba na wspólne urządzenia, wymienione w §. 9. natenczas nadwyżkę — w braku innej umowy — należy rozdzielić między bezpośrednich uczestników komasacji według średniego stosunku powierzchni i wartości tej posiadłości gruntowej, z którą uczestniczą w komasacji, albo też uwzględnić to przy wyznaczaniu im wynagrodzenia. W razie, gdyby był niedobór, należy go w tym samym stosunku ściągnąć od bezpośrednich uczestników a ich wynagrodzenie odpowiednio zmniejszyć.

Jeżeli tego rodzaju wspólne urządzenia okażą się potrzebnymi dopiero dodatkowe w takim stadyum postępowania, w którym takie obliczenie zbywających lub brakujących powierzchni gruntowych mogłoby przyjść do skutku tylko za pomocą długotrwałej lub kosztownej zmiany przygotowawczych prac komasacyjnych, w takim razie potrzebny grunt mają odstąpić odnośni uczestnicy bezpośredni za całkowitem odszkodowaniem pieniężnym, które w braku umowy oznaczy władza.

C) Wyłożenie i wytyczenie planu komasacyjnego i powzięcie o nim uchwały ostatecznej.

§. 94.

Plan komasacji, bez względu na to, czy ułożony został pod kierownictwem ko-

§. 82.

Potrzebne przy przeprowadzeniu komasacji przestrzenie na założenie dróg, rowów i innych wspólnych urządzeń, względnie wartości tychże, należy w braku innej umowy stracić przedewszystkiem od przestrzeni i wartości gruntów, włączonych do komasacji. Natomiast przestrzenie i wartości urządzeń tego rodzaju mających na przyszłość odpaść, doliczyć należy do gruntów, włączonych do komasacji względnie do wartości tychże.

Gdyby na podstawie nowego projektu sieci drogowych okazała się konieczna potrzeba zajęcia w tym celu części gruntów, do gminy należących, to może to nastąpić za zupełnem odszkodowaniem wartości tylko na podstawie uchwały Rady gminnej i za zgodą względnie zezwoleniem autonomicznych władz nadzorczych.

Jeżeli tego rodzaju wspólne urządzenia okażą się potrzebnymi dopiero dodatkowe w takim stadyum postępowania, w którym takie obliczenie zbywających lub brakujących powierzchni gruntowych mogłoby przyjść do skutku tylko za pomocą długotrwałej lub kosztownej zmiany przygotowawczych prac komasacyjnych, w takim razie potrzebny grunt mają odstąpić odnośni uczestnicy bezpośredni za całkowitem odszkodowaniem pieniężnym, które w braku umowy oznaczy władza.

C) Wyłożenie, wytyczenie i zatwierdzenie planu komasacyjnego.

§. 94.

Plan komasacyjny winien być w gminach, należących do obszaru komasacyjne-

misarza miejscowego, czy też bez niego przez jednego lub kilku właścicieli gruntów, przeznaczonych do komasacji, należy wyłożyć w gminach obszaru komasacyjnego do publicznego przejrzania przez wszystkich interesowanych przez dni 30. Komisarz miejscowy ma go na gruncie wytyczyć i na żądanie interesowanych objaśnić.

Miejsce i czas wyłożenia, jakoteż wytyczenie planu komasacyjnego należy zapowiedzieć najmniej na 8 dni przedtem edyktem, który ma być ogłoszony w urzędowej gazecie krajowej i równocześnie we wszystkich gminach okręgu komasacyjnego z wezwaniem zarówno bezpośrednich jak pośrednich interesowanych, ażeby swoje zarzuty co do planu w przeciągu 45 dni, licząc od pierwszego dnia wyłożenia go w gminie, zgłosili do komisarza miejscowego, albo pisemnie albo ustnie do protokołu (§. 34 ustawy państwowej).

go do publicznego przeglądu przez interesowanych przez 14 dni wyłożonym, przez komisarza miejscowego wytyczonym na miejscu i przez tegoż na żądanie interesowanych objaśnionym.

W wypadku w §. 90 przewidzianym należy jednak zarządzić wyłożenie planu komasacyjnego tylko wówczas, jeżeli zachodzi pewność, że większość wszystkich bezpośrednich uczestników komasacji na plan się zgodziła i jeżeli czysty dochód katastralny z gruntów do tej większości należących a do komasacji włączonych wynosi najmniej trzy piąte części czystego dochodu katastralnego z wszystkich w tym obszarze do komasacji wciągniętych gruntów.

Miejsce i czas wyłożenia, jakoteż wytyczenie planu komasacyjnego należy zapowiedzieć najmniej na 8 dni przedtem edyktem, który ma być ogłoszony w urzędowej gazecie krajowej i równocześnie we wszystkich gminach okręgu komasacyjnego z wezwaniem zarówno bezpośrednich jak pośrednich interesowanych, ażeby swoje zarzuty co do planu w przeciągu 20 dni licząc od pierwszego dnia wyłożenia go w gminie, zgłosili do komisarza miejscowego, albo pisemnie albo ustnie do protokołu (§. 34. ustawy państwowej).

Uczestnicy mogą po wytyczeniu planu komasacyjnego z zastrzeżeniem wszelkich środków prawnych objąć ekwiwalenta w posiadanie, względnie może być takie objęcie także orzeczone przez krajową Komisję,

1) jeżeli prowizorycznego oddania ekwiwalentów żąda wymagana do prowokacji postępowania komasacyjnego w myśl §. 65 l. 1. i 2. kwalifikowana liczba uczestników i

2) jeżeli się podług okoliczności okazuje

a) że wskutek dłuższej zwłoki w wykonaniu planu komasacyjnego wynikłaby dla uczestników, którzy żądają objęcia, znaczna szkoda a zarazem

b) że istnieje wystarczająca pewność (gwarancya), iż obejmujący w posiadanie będą w możności tym, którzy się sprzeciwiają oddaniu wynagrodzić szkodę, jaka dla nich wyniknie z tymczasowego wykonania planu komasacyjnego. Przeciwno takiemu zarządzeniu odwołanie jest niedopuszczalne.

§. 95.

O zarzutach wniesionych wskutek tego wezwania, orzekła Komisya krajowa, a w drodze odwołania Komisya misteryalna.

Termin odwołania wynosi 14 dni i zaczyna się z dniem, następującym bezpośrednio po dniu doręczenia orzeczenia Komisji krajowej (§. 35. ustawy państwowej).

§. 96.

Jeżeli w terminie edyktalnym, oznaczonym w §. 94. nie wniesiono żadnych zarzutów przeciw planowi komasacyjnemu, albo jeżeli podniesionych przeciw niemu zarzutów nie uwzględniła Komisya krajowa, względnie Komisya ministeryalna, należy się postarać o to, aby uczestnicy bezpośredni powzięli ostateczną uchwałę co do planu komasacyjnego. Jeżeli natomiast wskutek podniesionych zarzutów zarządzono zmiany w planie komasacyjnym, wówczas komisarz miejscowy ma poprzednio ten plan przerobić odpowiednio do wydanych orzeczeń Komisji krajowej i ministeryalnej, następnie wytyczyć go ponownie na gruncie jeżeli Komisya krajowa uzna to za potrzebne dla uwidocznienia tych zmian, a w końcu ma się postarać o ostateczną uchwałę bezpośrednich uczestników (§. 97.).

Ostateczna uchwała bezpośrednich uczestników co do planu komasacyjnego odpada, jeżeli ustawą krajową zarządzono komasację w celu skutecznego przeprowadzenia nawodnienia lub osuszenia większych obszarów (§. 36. ustawy państwowej).

§. 95.

O zarzutach wniesionych wskutek tego wezwania, orzeka Komisya krajowa, a w drodze odwołania Komisya ministeryalna.

Termin odwołania wynosi 14 dni i zaczyna się z dniem, następującym bezpośrednio po dniu doręczenia orzeczenia Komisji krajowej (§. 35. ustawy państwowej).

Zarzuty przeciwko oszacowaniu wartości gruntów mogą interesowani w tem stadyum postępowania wnosić tylko odnośnie do wyznaczonych im cudzych gruntów, jeżeli z okoliczności wynika, że ci interesowani nie byli w możności podczas wyłożenia planu bonitacyjnego osądzić trafności oszacowania i jeżeli odnośnie do tych gruntów nie nastąpiło jeszcze rostrzygnięcie z powodu wyłożenia planu bonitacyjnego (§ 80).

§. 96.

Jeżeli w terminie edyktalnym, oznaczonym w §. 94. nie wniesiono żadnych zarzutów przeciw planowi komasacyjnemu, albo jeżeli podniesionych przeciw niemu zarzutów nie uwzględniła Komisya krajowa względnie Komisya ministeryalna, należy się postarać o zatwierdzenie planu komasacyjnego.

Jeżeli natomiast wskutek podniesionych zarzutów zarządzono zmiany w planie komasacyjnym, wówczas komisarz miejscowy ma poprzednio ten plan zgodnie z orzeczeniami krajowej i ministeryalnej Komisji poprawić, następnie wytyczyć go ponownie na gruncie, jeżeli krajowa Komisya celem uwidocznienia tych zmian uznało za konieczne i w końcu przedłożyć go do zatwierdzenia.

§. 103.

Komisya krajowa orzeka o tych zażaleniach bez odwołania a następnie, decyduje o komasacyi zatwierdzając plan komasacyjny, albo odmawiając zatwierdzenia.

Jeżeli przy głosowaniu nad planem komasacyjnym okazała się większość wymagana w §. 97. wówczas zatwierdza go Komisya krajowa, oświadcza że mniejszość bezpośrednich uczestników musi się na tej podstawie zgodzić na komasację i udziela komisarzowi miejscowemu potrzebnych wskazówek do przeprowadzenia tego planu.

Jeżeli przy głosowaniu nie było takiej większości, wtedy Komisya krajowa nie zatwierdza planu komasacyjnego i zamyka postępowanie komasacyjne z zastrzeżeniem wydania dodatkowego orzeczenia o kosztach.

Jeżeli ustawą krajową zarządzono komasację w celu skutecznego nawodnienia lub osuszenia większych przestrzeni, w takim razie Komisya krajowa ma prawo zdecydować o komasacyi zaraz po rozstrzygnięciu zarzutów, podniesionych w ciągu terminu edytalnego (§. 94.) przeciwko planowi komasacyjnemu. Przeciwno planowi komasacyjnemu zatwierdzonemu przez Komisję krajową nie można ani wnosić odwołań, ani żądać przywrócenia do poprzedniego stanu (§. 39. ustawy państwowej).

§. 104.

Orzeczenie Komisji krajowej wydane w myśl §. 103., a zawierające potwierdzenie lub niepotwierdzenie planu komasacyjnego jakoteż zarządzenie Komisji krajowej, odnoszące się do wykonania zatwierdzonego planu ma komisarz miejscowy ogłosić w gminach okręgu komasacyjnego, oraz doręczyć je każdemu bezpośredniemu uczestnikowi i każdemu, komu służy prawo wypowiedzenia według §. 38.

§. 122.

Ci, którzy w myśl poprzednich postanowień mają ostatecznie ponieść koszt za-

§. 103.

Przeciwko zatwierdzonemu przez krajową Komisję planowi komasacyjnemu nie można się ani odwołać, ani też żądać przywrócenia do poprzedniego stanu (§. 39. ustawy państwowej).

§. 104.

Orzeczenie Komisji krajowej wydane w myśl §. 103., którem zatwierdza się plan komasacyjny, jakoteż zarządzenia krajowej Komisji odnoszące się do wykonania zatwierdzonego planu ma komisarz miejscowy ogłosić w gminach, należących do obszaru komasacyjnego i bezpośrednim uczestnikom jakoteż trzecim osobom, którym służy prawo wypowiedzenia według §. 38. każdemu z osobna doręczyć.

§. 122.

Zaliczki udzielone z kasy podręcznej komisarza miejscowego o ile się ich nie

liczone przez komisarzn miejscowego, są w razie niewykonania planu komasacyjnego obowiązani zwrócić te zaliczki w ciągu dni 30 po doręczeniu odpowiedniego nakazu płatniczego.

Jeżeli plan komasacyjny zostanie wykonany w takim razie te zaliczki, o ile się ich nie pokryje z przewidzianej planem komasacyjnym sprzedaży przeznaczonych w tym celu gruntów, uważa się tylko za pożyczkę udzieloną z funduszu krajowego na zapłacenie przypadającej części kosztów komasacyi, jakoteż na zapłacenie pieniężnego wyrównania, które ma być uiszczonem. Pożyczka ta, podobnie jak pożyczka udzielona z funduszu krajowego na pokrycie kosztów i odszkodowań za wspólne urządzenie gospodarcze i wynagrodzeń w razie przeniesienia budynków ma być zwróconą funduszowi krajowemu w pięciu równych ratach rocznych, z odsetkami cztery od sta rocznie, a to od czasu, w którym uznano postępowanie komasacyjne za ukończone (§. 110.), albo od chwili ewentualnie późniejszej, w której udzieloną została zaliczka.

Wydział krajowy może rozłożyć spłatę na większą ilość lat.

pokryje z przewidzianej planem komasacyjnym sprzedaży przeznaczonych w tym celu gruntów, uważa się za pożyczkę udzieloną z funduszu krajowego zobowiązanym do zapłaty na zapłacenie przypadającej na nich części kosztów komasacyi, jakoteż na zapłacenie pieniężnego wyrównania, które ma być uiszczonem. Pożyczka ta, podobnie jak pożyczka udzielona z funduszu krajowego na pokrycie kosztów i odszkodowań za wspólne urządzenie gospodarcze i wynagrodzeń w razie przeniesienia budynków, ma być zwróconą funduszowi krajowemu w pięciu równych ratach rocznych, z odsetkami cztery od sta rocznie, a to od czasu, w którym uznano postępowanie komasacyjne za ukończone (§. 110.), albo od chwili ewentualnie późniejszej, w której, udzieloną została zaliczka.

Wydział krajowy może rozłożyć spłatę na większą ilość lat.

Przed podjęciem zaliczek z jakiego zakładu krajowego na pokrycie kosztów wykonania wspólnych gospodarczych urządzeń ma się komisarz miejscowy po wysłuchaniu wydziału bezpośrednich uczestników postarać o zezwolenie krajowej Komisji.

Te zaliczki będą uważane jako pożyczka udzielona z zakładu krajowego obowiązany do zapłaty na pokrycie przypadającej na nich części tychże kosztów; mają one być zwrócone zakładowi krajowemu przez bezpośrednio interesowanych właścicieli gruntów wraz z odsetkami w równych ratach rocznych, których liczba nie może mniej wynosić niż 25 lat.

§. 123.

O ile takich pożyczek według potwierdzenia władz użyto na cel oznaczony, ciężą wierzytelności z pożyczki na ekwiwalentach, przyznanych dłużnikowi i mają być zaspokojone bezpośrednio po podatkach i opłatach rządowych przed wierzytelnościami hipotecznymi, jeżeli jednak te grunta są obciążone zobowiązaniami na rzecz spółek wodnych w myśl §. 23. ustawy państwowej z 30. maja 1869, Dz. u. p. Nr. 93. bezpośrednio po tychże.

§. 123.

O ile pożyczki takie w §. 122. oznaczone użyte zostają według potwierdzenie władzy na wskazane cele ciężą wierzytelności z pożyczki na ekwiwalentach, przyznanych dłużnikowi i mają być zaspokojone bezpośrednio po podatkach i opłatach rządowych przed wierzytelnościami hipotecznymi, jeżeli jednak te grunta są obciążone zobowiązaniami na rzecz spółek wodnych w myśl §. 23. ustawy państwowej z 30. maja 1869, Dz. u. p. Nr. 93. bezpośrednio po tychże.

Takie same pierwszeństwo służy procentom od owych wierzytelności, zalegającym nie dłużej jak trzy lata. Wierzytelności te należy uwidocznic w księgach gruntowych (§. 44. ustawy państwowej).

Pożyczki takie pomiędzy sobą mają równe pierwszeństwo.

Takie same pierwszeństwo służy procentom od owych wierzytelności, zalegającym nie dłużej jak trzy lata

Udzielenie takich pożyczek ma być uwidocznione w księdze gruntowej (§. 44. ustawy państwowej).

Artykuł II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

Ustawa

z dnia którą się zmienia a względnie uzupełnia ustawę z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 20 z r. 1900 o dzieleniu wspólnych gruntów i regulacji odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, jak następuje :

Artykuł I.

§§. 53 i 104 ustawy z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 20 z r. 1900 o dzieleniu wspólnych gruntów i regulacji odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu zostają niniejszem uchylone i w ich miejsce mają obowiązywać następujące przepisy:

(Dawny tekst).

§. 53.

Co do wspólnych lasów, może prowokowany podział ogólny lub szczegółowy wtedy tylko nastąpić, jeżeli przez to kultura i odpowiednie zagospodarowanie poszczególnych części lasu nie zostanie na szkodę narażone.

(Nowy tekst).

§. 53.

Żądaniu o podział może krajowa Komisya tylko wtenczas zadość uczynić, jeżeli przez podział staranne utrzymanie i odpowiednie zagospodarowanie nie dozna uszczerbku tudzież jeżeli zniesienie wspólności nie zaszkodzi interesowi kultury lub interesowi publicznemu.

W wypadkach, w których w celu rozstrzygnięcia żądania o podział zachodziłaby

potrzeba przeprowadzenia dochodzeń połączonych z niestosunkowym nakładem czasu i kosztów co do tego czy przez podział narażone będzie staranne utrzymanie i odpowiednie zagospodarowanie poszczególnych części, może być zarządzonem postępowanie działowe z tem zastrzeżeniem, że ostateczne rozstrzygnięcie o żądaniu podziału wyda krajowa Komisya dopiero w stadyum postępowania, odnoszajem się do rozpraw o prawa udziałowe. (§. 76).

§. 104.

Prawa, które na gruncie podzielonym na rzecz trzech osób są zabezpieczone, przeniesione będą na grunt przyznany tytułem wynagrodzenia bez opłaty należności, jeżeli tylko przy przeniesieniu nie ma być wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego ani zmiana w rozciągłości prawa.

Przeniesienie majątku, lub nabycie prawa na podstawie planu podziałowego albo regulacyjnego jest wolne od opłaty należności w ciągu 15-letniego okresu licząc od dnia, w którym ustawa niniejsza nabędzie mocy obowiązującej (§. 11. ustawy państwowej).

§. 104.

Prawa, które na gruncie podzielonym na rzecz trzech osób są zabezpieczone, przeniesione będą na grunt przyznany tytułem wynagrodzenia bez opłaty należności, jeżeli tylko przy przeniesieniu nie ma być wpisana ani zmiana w osobie uprawnionego ani zmiana w rozciągłości prawa.

Przeniesienia majątku, lub nabycia prawa na podstawie planu podziałowego albo regulacyjnego są wolne od opłaty należności (§. 11 ustawy państwowej i art. III. ustawy z 21. kwietnia 1909 Dz. p. p. Nr. 131).

Artykuł II.

Ustawa z 9. grudnia 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 20 z roku 1900 o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacji odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu zostaje uzupełnioną następującymi postanowieniami:

§. 1.

Przy regulacjach, odnoszących się do wspólnych pastwisk (wspólnych połonin) mogą być przyjęte do planu regulacyjnego w szczególności następujące postanowienia:

1) o ochronie gruntu;

2) o ulepszeniu pastwiska (nawodnienie i odwodnienie, oczyszczenie z żwiru i kamieni, zapobieganie niszczeniu, tępienie chwastów, przechowywanie i użycie nawozu);

3) zmierzające do lepszego zagospodarowania (zakładanie dróg i przegónów poidel naturalnych i sztucznych, ształasów i stajen, ogrodzeń, urządzenia do odosobnienia chorego bydła itp.);

4) o zabezpieczeniu od usuwisk i od staczania się kamieni;

5) o utrzymywaniu i ochronie lasu na hali (połoninie) jakoteż stanowisk zacienionych;

6) o popieraniu własnego zarządu, szczególnie spółkowego zarządu własnego, ewentualnie o uregulowaniu prawa wdzierzawiania;

7) o wypędzaniu i spędzaniu trzód, o zmianie miejsc do paszenia i o wyznaczeniu miejsc do pasania;

8) o ograniczeniach w pasaniu owiec kóz, świń i gęsi.

§. 2.

Do wspólnych urządzeń i odpowiednich ulepszeń, mających się wykonać na podstawie postępowania regulacyjnego (§ 8 ustawy z 8. grudnia 1899 Nr. 20 Dz. u. kr. z r. 1900 jakoteż do utrzymania tychże mają się uczestnicy przyczyniać w stosunku swoich praw udziałowych (§. 76).

Koszta tych robót, które spółność gospodarcza ma przeprowadzić dla wytworzenia wspólnych urządzeń i ulepszeń jakoteż dla ich utrzymania mogą być rozłożone na uczestników w stosunku do ich praw udziałowych. Urosłe stąd a niepokryte koszta mają być również ściągnięte od uczestników w drodze repartycyi.

Zarząd spółności a w razie gdyby się ten ociągał, komisarz miejscowy uprawnionym jest, jeżeli świadczeń nie uiszczono lub uiszczono je w niedostatecznej mierze, zarządzić wykonanie potrzebnych robót na koszt ociągających się.

Jeżeli wykonanie robót zarządził komisarz miejscowy, może się w celu ściągnięcia zaległych datków w drodze politycznej egzekucyi odnieść do właściwej politycznej władzy powiatowej.

Zaległe datki ciążą na odnośnej wspólnej posiadłości i mają być zaspokojone przed wierzytelnościami hipotecznymi, bezpośrednio po rządowych podatkach i dani-

nach; jeżeli jednak na posiadłości ciąży spółkowe zobowiązania po myśli §. 61 ustawy wodnej z 14. marca 1875 Nr. 38, Dz. u. kr. bezpośrednio po nich.

§. 3.

Polityczne władze mają w ogólności czuwać nad gospodarską spółnością gospodarczych w obrębie swych powiatów, w szczególności mają one obowiązek pilnować przestrzegania planów regulacyjnych jakoteż nadzorować wykonane wspólne urządzenia i ulepszenia.

Celem spełnienia tych zadań mają się władze polityczne posługiwać podległymi im organami. Obowiązek nadzoru przekazany niniejszem władzom politycznym nie może w niczem naruszać prawa nadzoru, przysługującego władzom autonomicznym.

§. 4.

Zmiany planu regulacyjnego i statutu podlegają zatwierdzeniu politycznej władzy powiatowej.

§. 5.

Na wniosek organu nadzorczego może polityczna władza powiatowa zażądać od spółności powzięcia uchwały na wykonanie niezbędnych ulepszeń, jakoteż na usunięcie braków w zakulturowaniu i w zagospodarowaniu wspólnych gruntów, o ile ulepszenia te mają na celu zabezpieczenie gruntu i wykonanie koniecznych dla prowadzenia gospodarstwa urządzeń.

W razie zgody należy dopilnować wykonania uchwały; w przeciwnym razie ma polityczna władza krajowa po wysłuchaniu uczestników i fachowych organów orzec o koniecznej potrzebie wykonania ulepszeń względnie o koniecznej potrzebie uchylenia braków. W celu przeprowadzenia potrzebnych robót mają zastosowanie przepisy §. 2. niniejszej ustawy.

§. 6.

Wszystkie na podstawie poprzednich dwóch paragrafów prawomocnie postanowione zmiany i uzupełnienia postanowień planu regulacyjnego i statutu ma polityczna władza powiatowa uwidocznic w dodatku do tych dokumentów.

§. 7.

Połączone z daną posiadłością uczestnictwo w spółności agrarnej (§. 1 lit. b. ust. z 9. grudnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 20 z r. 1900) nie może być w zasadzie od tej posiadłości ważnie oddzielone.

§. 8.

Na prośbę strony ma polityczna władza powiatowa przed wprowadzeniem postępowania podług krajowej ustawy działowo-regulacyjnej (§. 60) jakoteż po zamknięciu tegoż (§ 103) zezwolić na oddzielenie, jeżeli i o ile połączone z uczestnictwem prawo użytkowania przewyższa zwyczajną potrzebę uprawnionej posiadłości i jeżeli dalej odstąpić się mające prawo udziałowe ma być połączone z prawem udziałowem innego uczestnika spółności. Zezwolenia należy odmówić, gdyby przez oddzielenie nastąpić miało szkodliwe dla gospodarczego celu spółności rozdrobnienie praw udziałowych.

Jeżeli rozchodzi się o grunta, stanowiące dobro gminne, podlegające wspólnemu użytkowaniu podług §. 68 ust. gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. u. kr. w brzmieniu określonym ustawą z 4. lutego 1908 Nr. 60 Dz. u. kr., §. 74 ustawy z 13 marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr. w brzmieniu, określonym ustawą z 4. lutego 1908 Nr. 60 Dz. u. kr. i § 69 w brzmieniu, określonym ustawą z 4. lutego 1908 Nr. 59 Dz. u. kr. załatwienie wniosku stron na podstawie przepisów ustępu pierwszego niniejszego paragrafu należeć będzie podług przepisów powołanych ustaw gminnych do kompetencji władz autonomicznych.

§. 9.

Ważność praw nabytych przed wejściem w życie niniejszej ustawy na poszczególnych udziałach spółności, nie będzie naruszoną.

§. 10.

Powyższe postanowienia mają zastosowanie także do uczestnictwa w tych spółnościach, które powstały odnośnie do gruntów, ogółowi uprawnionych do służebności w wykonaniu ces. patentu z 5. lipca 1853 Dz. p. p. Nr. 130 odstąpionych o ile grunta te nie stanowią dobra gminnego lub nie pozostają pod zarządem gminy.

Posiadłości, o których uczestnictwo w myśl niniejszej ustawy (§§. 7. i 8.) się rozchodzi, mają być w księdze gruntowej na podstawie ostatecznego orzeczenia władz politycznych a względnie automicznych wyraźnie oznaczone.

Postępowanie w tym kierunku zostanie uregulowanem w drodze rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem rolnictwa.

§. 11.

Do całkowitej lub częściowej sprzedaży i do obciążenia wspólnych połoninowych pastwisk i lasów o ile te grunta nie stanowią dobra gminnego potrzebnem jest przyzwolenie politycznej władzy powiatowej po wysłuchaniu Wydziału powiatowego.

Przyzwolenia należy wówczas odmówić, jeżeli przez zamierzoną sprzedaż lub obciążenie zostałby interes gospodarzy uprawnionych posiadłości na szkodę narażonym lub gdyby przeciw temu ogólne interesy kultury krajowej przemawiały.

§. 12.

Od czasu wejścia w życie niniejszej ustawy mogą być grunta, podpadające pod postanowienia ustawy z 9. grudnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 20 z r. 1900, poddane podziałowi i regulacji tylko na podstawie powołanej jako też niniejszej ustawy.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.